

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

26 oktober 2007

ONTWERP VAN DECREET

**houdende instemming met de overeenkomst houdende oprichting van
het International Plant Genetic Resources Institute, opgemaakt in Rome op 9 oktober 1991**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door de heer Roland Van Gothem**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke;

de heren Gilbert Bossuyt, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Temsamani.

Plaatsvervangers:

de dames Agnes Bruyninckx, Hilde De Lobel, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete;

de heer Ludwig Caluwé, de dames Cindy Franssen, Trees Merckx-Van Goey, de heer Koen Van den Heuvel;

de heren Louis Bril, Patrick De Klerck, Marc van den Abeelen;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, Jacky Maes.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Loones.

Zie:

1360 (2007-2008)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

Zie ook:

1264 (2006-2007)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

1312 (2006-2007)

– Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Platte-landsbeleid	4
1.	Oprichting en belang van het International Plant Genetic Resources Institute (IPGRI)	4
2.	Het zetelakkoord tussen België en het IPGRI	5
3.	Procedureverloop en gemengd karakter	5
3.1.	De overeenkomst tot oprichting van het IPGRI	5
3.2.	Het zetelakkoord tussen België en het IPGRI	5
3.3.	Verder procedureverloop	5
3.4.	Procedureverloop bij de andere overheden	5
4.	Belang voor Vlaanderen	6
II.	Bespreking	6
1.	Vragen en opmerkingen van de leden	6
1.1.	Tussenkoms van mevrouw Miet Smet	6
1.2.	Tussenkoms van de heer Luc Van den Brande	6
2.	Antwoorden van de minister	7
III.	Stemmingen	8
1.	Artikelsgewijze stemming	8
2.	Stemming over het geheel	8

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme werd op datum van dinsdag 23 oktober 2007 het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst houdende oprichting van het International Plant Genetic Resources Institute, opgemaakt in Rome op 9 oktober 1991, na bespreking bij unanimitie aangenomen.

Bij dit ontwerp van instemmingsdecreet werd toelichting verschaft door de minister-president, waarna het – conform een beslissing van de commissie dien-aangaande en in overleg met de minister-president – deel uitmaakte van een geïntegreerde bespreking, waarbij tevens werd gehandeld over het ontwerp van instemmingsdecreet met de herziene tekst van het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten en de bijlage, opgemaakt in Rome op 17 november 1997 (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1264*) en het ontwerp van instemmingsdecreet bij het zetelakkoord tussen het koninkrijk België en het International Plant Genetic Resources Institute, ondertekend in Brussel op 15 oktober 2003 (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1312*). Bij de twee IPGRI-verdragen werd overigens ook één enkele toelichting gegeven door de minister-president. Over deze drie ontwerpen van instemmingsdecreet werd echter wel apart gestemd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN, HAVENS, LANDBOUW, ZEEVISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID

De *minister-president* verklaart één enkele geïntegreerde toelichting te zullen geven bij twee ontwerpen van instemmingsdecreet, aangezien deze inherent nauw met elkaar verbonden zijn. Naast de overeenkomst houdende oprichting van het International Plant Genetic Resources Institute (IPGRI) als onderzoeksinstituut is er immers ook een instemmingsdecreet dat betrekking heeft op een zogenaamd ‘zetelakkoord’ met het IPGRI, waarbij de zetel in Leuven wordt gevestigd.

1. Oprichting en belang van het International Plant Genetic Resources Institute (IPGRI)

Het International Plant Genetic Resources Institute is een internationaal onafhankelijk onderzoeksinstituut met als opdracht de studie en de bevordering van de biodiversiteit in de landbouw. Dat instituut werd

middels het internationale verdrag waarvan het Vlaamse instemmingdecreet nu voorligt, opgericht te Rome in 1991. Het instituut werkt indirect onder auspiciën van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (Food and Agriculture Organization – FAO). Het voert de taken uit van het in 1974 door de ‘Consultative Group on International Research’ opgerichte ‘International Board for Plant Genetic Resources’.

In 2006 fuseerden het instituut en het ‘International Network for the Improvement of Banana and Plantain’ (INIBAP) en veranderde de naam in ‘Biodiversity International’. Het is vandaag de grootste non-profitorganisatie ter wereld met meer dan 170 personeelsleden in niet minder dan vijftien regionale bureaus. Sinds de fusie met INIBAP heeft het al zestien kantoren over de hele wereld, met niet minder dan 320 personeelsleden. Het hoofdkwartier van dat instituut is sinds 2001 gevestigd in Italië. Niet minder dan 51 landen hebben de oprichtingsovereenkomst ervan ondertekend. Het instituut wordt voornamelijk gefinancierd door de ontwikkelde landen en door organisaties die zich inzetten voor ontwikkeling, maar ook de inbreng van minder ontwikkelde landen neemt toe.

Meer specifiek wil het instituut telkens voor wat betreft het behoud en het duurzame gebruik van plantgenetische rijkdommen de noden van de ontwikkelingslanden evalueren, invullen en versterken. Het wil ook de algemene wetenschappelijke en technische samenwerking verbeteren maar ook betere strategieën en technieken ontwikkelen en bevorderen en ten slotte wil het hierover ook een internationale informatiedienst oprichten.

Een van de voornaamste programma’s van het instituut is sinds 1992 het INIBAP, een laboratorium dat onderzoek verricht inzake bananen en plantain (‘plantain’). Dienaangaande wijst de minister-president erop dat België wereldleider is op het vlak van bananenonderzoek. België is ook steeds de belangrijkste donor geweest. Daarom herbergt het Laboratorium voor Tropische Plantenteelt van de Katholieke Universiteit Leuven (KULeuven) het INIBAP Transit Centre. Het heeft de grootste invitrocollectie van bananen ter wereld. Het belang hiervan mag niet onderschat worden: de banaan is naar schatting immers het basisvoedsel voor een miljard mensen. Dagelijks exporteert het INIBAP Transit Centre drie tot zeven variëteiten naar het Zuiden en naar partners in tachtig landen. Het leidde tot nog toe al zeventig buitenlandse vorsers op, die op hun beurt de banaan op een verantwoorde en duurzame wijze moeten aanplanten in ontwikkelingslanden.

Op 17 oktober 2005 sloten de KULeuven en het

instituut een overeenkomst om de samenwerking aanzienlijk uit te breiden. Het Laboratorium voor Tropische Plantenteelt kreeg het label 'centre of excellence' voor zijn revolutionaire invriestechiek om bananen en andere planten te bewaren.

2. Het zetelakkoord tussen België en het IPGRI

De minister-president licht vervolgens het zetelakkoord tussen België en het instituut toe. Hij wijst er daarbij op dat het instituut te Leuven al onder de koepel van het IPGRI werkte en dat de bananencollectie reeds als internationaal publiek goed onder de bescherming van de FAO stond. Door het ontbreken van een gemengd zetelakkoord met de Belgische regering, waaraan dus ook Vlaanderen zijn instemming moet verlenen, waren er echter nog een aantal praktische tekortkomingen. Zo kon het transitcentrum onder meer geen onderzoekers tewerkstellen van buiten de Europese Unie, terwijl dat voor het instituut net een voorwaarde is om een bevoorrecht filiaal te worden.

Het voorliggende zetelakkoord schept een wettelijk kader waarbinnen het onafhankelijke en efficiënte functioneren van dat transitcentrum volgens de vereisten van het instituut gewaarborgd wordt. Het zetelakkoord maakt van het transitcentrum te Leuven een bureau van het instituut in België, verleent de collectie een juridische bescherming en geeft voorrechten en immuniteiten aan de zetel met het oog op een goede werking van het IPGRI-bureau.

3. Procedureverloop en gemengd karakter

3.1. De overeenkomst tot oprichting van het IPGRI

De overeenkomst tot oprichting van het instituut heeft een gemengd karakter omdat het bevoegdheden van de federale overheid en de gewesten betreft. Dit gemengd karakter werd vastgelegd tijdens de vergadering van 8 juli 2003 van de Werkgroep Gemengde Verdragen, het adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenland Beleid (ICBB) die deze beslissing op 25 november 2003 bekrachtigde. De bevoegdheden van de gewesten situeren zich in hoofdzaak in de beleidsdomeinen landbouw, wetenschap, innovatie en enkele aspecten van leefmilieu.

3.2. Het zetelakkoord tussen België en het IPGRI

Al in zijn vergadering van 2 oktober 2001 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen het gemengde karakter van het zetelakkoord tussen België en het instituut vast. Zowel de bevoegdheden van de fede-

rale overheid als van de gemeenschappen en de gewesten worden hier uitgeoefend. De Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid heeft op 27 november 2001 die beslissing bekrachtigd. De Vlaamse Regering hechtte op 10 oktober 2003 haar goedkeuring aan het ontwerp van zetelakkoord en machtigde de federale vertegenwoordiger om het akkoord te ondertekenen. Die ondertekening vond plaats in Brussel op 15 oktober 2003.

3.3. Verder procedureverloop

Nadat de Minaraad (Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen), de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) en de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid hun respectieve adviezen uitgebracht hadden, heeft de Vlaamse Regering op 8 september 2006 haar principiële goedkeuring aan beide ontwerpen en de bijhorende memories van toelichting gegeven.

In zijn adviezen van 25 juni 2007 maakte de Raad van State enkele opmerkingen. Een van die opmerkingen had betrekking op de mogelijkheid die artikel 19 van de bijlage bij de IPGRI-overeenkomst biedt, om het statuut te wijzigen. Door een dergelijke wijziging zou het Vlaamse Gewest gebonden kunnen zijn zonder dat het Vlaams Parlement gevraagd wordt zijn instemming te betuigen met die wijziging. Uit eerdere verdragsbesprekingen heeft de minister-president begrepen dat dit een specifiek aandachtspunt vormt voor bepaalde leden van deze commissie.

De in dit akkoord gehanteerde techniek is volgens de Raad van State alleen mogelijk en verenigbaar met artikel 167, §3, van de Grondwet, als het Vlaams Parlement weet en vermeldt binnen welke grenzen die instemming verleend wordt. In het ontwerp van instemmingsdecreet met de overeenkomst tot oprichting van het IPGRI werd bijgevolg een artikel 3 ingeschreven waarin staat dat de wijzigingen van de bijlage bij de overeenkomst die met toepassing van artikel 19 van die bijlage aangenomen worden, volkomen gevolg zullen hebben. De twee ontwerpen van decreet werden overigens ook aangepast aan een aantal meer formelijke opmerkingen van de Raad van State. Beide ontwerpen van decreet en de bijhorende memories van toelichting werden op 19 juli 2007 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

3.4. Procedureverloop bij de andere overheden

Minister-president Peeters situeert daarna kort de stand van zaken met betrekking tot deze overeenkomsten bij de andere betrokken overheden. De oprichtingsovereenkomst en het zetelakkoord werden

eerder al goedgekeurd door die andere overheden, met name het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in 2005, de federale overheid in 2005 en in 2006, het Waalse Gewest in 2006 en de Franse Gemeenschap op 16 maart 2007.

4. Belang voor Vlaanderen

In het Vlaams regeerakkoord 2004-2009 staat dat het onderzoeks- en innovatiepotentieel in het beleidsdomein landbouw en visserij moet versterkt worden met specifieke aandacht voor toepassingsgericht, praktijkgericht en beleidsgericht onderzoek, ook met het oog op de introductie en verbetering van teelten, gericht op het opwekken van groene energie of de productie van grondstoffen.

In het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid en ter verbetering van de onderzoeksefficiëntie werd op 1 april 2006 het verzelfstandigd agentschap Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) opgericht, dat beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek en dienstverlening coördineert en uitvoert met het oog op een duurzame landbouw en visserij in economisch, ecologisch, sociaal en maatschappelijk perspectief.

Naast het reeds aangehaalde belang van het INIBAP-transitcentrum wijst de minister-president erop dat de aanwezigheid van internationale organisaties in Vlaanderen niet genoeg kan aangemoedigd worden. Daarvoor moeten de nodige stappen gezet worden. Zij kunnen immers mee de motor zijn voor het ontwikkelen van beleidsinitiatieven op beleidsterreinen als ruimtelijke ordening, mobiliteit en veiligheid.

Het behoud van de reputatie van België als bevoorrecht gastland van internationale organisaties vergt een volgehouden inzet van de verschillende overheden en zal vooral afhangen van het behoud en de verbetering van de kwaliteit van het onthaalbeleid dat door die overheden gevoerd wordt ten aanzien van internationale instellingen en hun personeel. Om die redenen vraagt de minister-president de leden van de commissie dan ook om deze beide ontwerpen van decreet (oprichtingsverdrag én zetelakkoord) te willen goedkeuren.

II. BESPREKING

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Tussenkost van mevrouw Miet Smet

Mevrouw *Miet Smet* heeft een algemene procedurele

vraag. Ze stelt vast dat het federale parlement en de federale regering meestal de internationale akkoorden als eerste goedkeuren, waarna deze naar gewesten en gemeenschappen gaan. Is dit het gevolg van een binnen-Belgische procedure waarover afspraken gemaakt werden tussen de federale overheid en de gefedereerde entiteiten, of is dit gewoon een feitelijk gegeven en zouden de gewesten en gemeenschappen even goed als eersten tot goedkeuring kunnen overgaan? Voor verdragen die grotendeels betrekking hebben op deelstatelijke bevoegdheden, ware dat laatste immers ook logischer. Van de minister had ze dan ook graag nadere details vernomen over die procedure en over de rol die de Vlaamse Regering daarin speelt.

1.2. Tussenkost van de heer Luc Van den Brande

Inpikkend op de vraag van mevrouw Smet, kan de heer *Luc Van den Brande* vanuit zijn vroegere ervaring als Vlaams minister-president bevestigen dat er bij gemengde verdragen geen specifieke volgorde van goedkeuring bepaald is. In beginsel geldt hier dus het principe ‘eerst komt, eerst maalt’. Wel is het zo dat er, vooral in het verleden, een aantal praktische problemen waren die voor vertraging zorgden bij de goedkeuringsprocedures van de deelstaten. Ter zake was met name het ontbreken van een degelijke Nederlandse vertaling – iets waar het federale niveau overigens voor moest zorgen – vaak een reden voor vertraging. Een tweede vertragende factor bestond erin dat er voor elk apart ontwerp (hetzij van wet, decreet of ordonnantie) bij een specifiek gemengd verdrag ook telkens een apart advies van de Raad van State gevraagd moest worden. In beginsel is dit laatste nog steeds zo, maar de facto zijn er maatregelen genomen om een en ander wat te harmoniseren en te bespoedigen. Die problemen zouden ondertussen dus minstens ten dele opgelost moeten zijn, maar een zekere erfenis uit het verleden slepen we natuurlijk wel nog met ons mee en bepaalde formalismen zijn gewoon onvermijdelijk.

Tweedens wijst de heer Van den Brande er nadrukkelijk op dat het internationaal regelgevend optreden en het verdragsgegeven dat daarvan de formele emanatie is, steeds belangrijker wordt binnen ieders staatkundig bestel. De verdragsbevoegdheid van de deelstaten en de daaruit resulterende verplichting om internationale akkoorden ook ter goedkeuring voor te leggen aan het Vlaams Parlement, vormt zo een belangrijk en integraal deel van onze soevereiniteitsuitoefening. Het belang hiervan is dermate groot dat het – in sommige kringen opnieuw opgeld makende – idee om de verdragsgoedkeuring exclusief toe te vertrouwen aan de (weliswaar dan ook anders samengestelde) Senaat absoluut onbespreekbaar is. Elk van de deelstaatparlementen en de federale kamers

moeten hun job kunnen doen. Ten algemene titel laat de heer Van den Brande daarbij ook nog opmerken dat de debatten in deze commissie van het Vlaams Parlement doorgaans van een hoger niveau zijn dan die over hetzelfde onderwerp op federaal niveau. Tevens is het een pure mythe dat de verdraging bij de goedkeuring van verdragen te wijten zou zijn aan het feit dat ze aan diverse assemblees moeten worden voorgelegd. De cijfers tonen onmiskenbaar aan dat verdragen in het Vlaams Parlement uiterst diligent behandeld worden.

Met betrekking tot de inhoud van de voorliggende verdragen, wijst de heer Van den Brande erop dat voedselveiligheid – in de klassieke betekenis van het woord – een uitermate belangrijk thema is. Voedselzekerheid ten dienste van en met medebeheer van de plaatselijke bevolking is immers cruciaal voor de bestrijding van armoede. Hij betreurt dan ook dat België in het verleden niet steeds tot de voortrekkers in deze materie heeft behoord. Post factum kan men hier zelfs gewagen van een gemiste kans, mee gezien onze agro-ervaring die we in Afrika hadden opgedaan gedurende en na de koloniale periode.

Nog los van deze historische achtergrondsituering, hebben de verdragsluitende landen wel degelijk iets te bieden aan landen in onder meer Afrika. De spreker was onlangs nog getroffen door het schitterende project van professor Van Cotthem van de Universiteit Gent. Deze heeft de grondverbeteraar ‘Terra-Cottem’ uitgevonden die in staat is om water en voedingsstoffen vast te houden, waardoor in droogtegebieden in het Zuiden toch aan land- en tuinbouw kan worden gedaan. Vlaanderen heeft met zijn onderzoeksinspanningen dus wel degelijk voor het Zuiden nuttige technologie ontwikkeld.

Ook op het vlak van de bananenkweek en -conservering beschikt Vlaanderen, met name aan de KULeuven, over een grote knowhow. Het centrum in Leuven is een goed voorbeeld van de transfer van onderzoek en ontwikkeling. Ook dit is een belangrijke vorm van solidariteit met het Zuiden.

Een en ander belet natuurlijk niet dat Vlaanderen er bij het ten dienste stellen van zijn kennis aan anderen, niet moet over waken dat derden deze kennis niet ten eigen commerciële nutte overnemen. Ook op het domein van de intellectuele eigendom speelt het principe van de verankering met andere woorden een rol. Het gaat dan niet zozeer over de verankering in economische zin maar wel over de verankering van onderzoekspotentieel. Een gelijkaardig probleem stelt zich met het Europese Technologie-instituut. Ondanks het feit dat het initiatief onlangs wat werd afgeslankt, blijft dit een zeer valabele piste, mits er nog plaats blijft voor de kleine landen en deelstaten. Een louter Frans-Duits onderonsje moet vermeden worden.

Naast deze algemene bedenkingen heeft de heer Luc Van den Brande ook een tweetal vragen voor minister-president Peeters. Vooreerst had hij graag vernomen of er zoiets als een inventaris van de plantgenetische rijkdommen bestaat. Gaat het, met andere woorden, over alle rijkdommen of is het toepassingsveld meer beperkt? Tweedens constateert de spreker dat het systeem steunt op vrijwillige bijdragen. Zal Vlaanderen, zoals gewoonlijk, bijdragen onder de vorm van onderzoek of zijn er bijkomende bijdragen voorzien om het concept en het instituut (en al wat daar verder nog mee samenhangt) voldoende draagvlak te geven?

2. Antwoorden van de minister

Aangaande de door mevrouw Smet opgeworpen procedurevraag, verklaart minister-president *Kris Peeters* dat de procedure er in algemene termen in bestaat dat de Interministeriële Conferentie Buitenland Beleid (ICBB), na advies van de Werkgroep Gemengde Verdragen, beslist of het verdrag een gemengd karakter heeft. Nadat dat vastgesteld is, heeft geen enkel bestuursniveau voorrang op het andere. Elk niveau kan het initiatief nemen. Er hoeft dus zeker niet gewacht te worden op voorafgaande goedkeuring door het federale niveau. Weliswaar spelen hier de facto soms nog steeds een aantal praktische bezwaren een rol, zoals overigens ook door de heer Van den Brande werd aangehaald.

In het verlengde hiervan is het exclusief bevoegd maken van de Senaat inzake verdragsbevoegdheid, volgens de minister-president dan ook geen optie. Dit temeer daar Vlaanderen ook eigen exclusieve verdragen afsluit op domeinen die, toen ze nog federaal waren, volkomen geblokkeerd zaten. De recente Scheldeverdragen zijn typevoorbeelden hiervan. De klok terugdraaien is dan ook volkomen illusoir.

Daarop inpikkend stelt de heer *Karim Van Overmeire*, commissievoorzitter, dat zijn ervaring als gemeenschapssenator hem leert dat er ook op het niveau van de Senaat nog heel wat ‘achterstallige’ verdragen behandeld moeten worden. De lange duur van bepaalde goedkeuringsprocedures heeft zijns inziens dan ook niets met de gemeenschappen of de gewesten te maken. De verschillende niveaus kunnen perfect parallel aan elkaar functioneren. Een en ander kan dan ook zeker niet als argument gebruikt worden om het buitenlands beleid exclusief aan de op te richten Senaat van Gemeenschappen toe te vertrouwen.

In antwoord op de tweede vraag van de heer Van den Brande, stelt de *minister-president* dat het toepassingsgebied zich wel degelijk uitstrekt tot alle plantgenetische rijkdommen. Op de vraag of er ook

een inventaris bestaat van het plantgenetische materiaal kan de minister-president niet voor de vuist weg antwoorden. Hij zal zulks laten navragen en desgevallend deze informatie ter beschikking laten stellen van de commissieleden. Verder beaamt hij dat er geen aparte financiering voorzien is.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimititeit van negen stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt het tweede artikel van het ontwerp van decreet eveneens aangenomen bij unanimititeit van negen stemmen.

Artikel 3

Ter stemming gelegd, wordt ook het derde artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimititeit van negen stemmen.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst houdende oprichting van het International Plant Genetic Resources Institute, opgemaakt in Rome op 9 oktober 1991, ten slotte eveneens aangenomen bij unanimititeit van negen stemmen.

De verslaggever,

Roland
VAN GOETHEM

De voorzitter,

Karim
VAN OVERMEIRE
